

Θεσσαλονίκη, 27 Οκτωβρίου 2019

**ΟΜΙΛΙΑ
ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ
ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 80 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε,

Θέλω να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας και να σας συγχαρώ για την βράβευσή σας. Βράβευση, η οποία ανταποκρίνεται στην αναγνώριση της πολύπλευρης προσφοράς σας στον Τόπο, ειδικά σε εθνικά κρίσιμες περιστάσεις.

Κύριε Πρόεδρε της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών,
Αξιότιμα μέλη,
Κυρίες και Κύριοι,

Σας ευχαριστώ θερμά για την μεγάλη τιμή που μου κάνετε να εορτάσω σήμερα μαζί σας την συμπλήρωση 80 χρόνων λειτουργίας της Εταιρείας.

Ως μέλος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, πάνω από 30 χρόνια, παρακολουθώ με ζωηρό ενδιαφέρον το έργο της. Σκοπό της η Εταιρεία έθεσε, από την ίδρυσή της, τη συλλογή, καταγραφή, ταξινόμηση, μελέτη και ανάδειξη του ιστορικού, αρχαιολογικού, γλωσσικού, λαογραφικού υλικού που αποδεικνύει την ελληνικότητα της Μακεδονίας.

Η Εταιρεία, με το επιστημονικό της έργο, εκτός των άλλων, κάλυψε, σε μεγάλο βαθμό, το κενό που επί σειρά ετών, δυστυχώς, άφηνε η Πολιτεία σ' αυτήν την κρίσιμη εθνική υπόθεση. Με την προσωπική σφραγίδα του Κωνσταντίνου Καραμανλή, από το 1974 και μετά, αναλήφθηκαν σημαντικές πρωτοβουλίες, τόσο στον ιστορικό όσο και κυρίως στον αρχαιολογικό τομέα. Με κορυφαία βεβαίως όλων την αμέριστη στήριξη των ανασκαφών του αείμνηστου καθηγητή Μανώλη Ανδρόνικου στη Βεργίνα.

Η ιστορική και αρχαιολογική έρευνα, με ακλόνητα, επιστημονικά θεμελιωμένα επιχειρήματα η πρώτη και αδιάψευστα τεκμήρια η δεύτερη, απέδειξαν την αδιαμφισβήτητη ελληνικότητα της Μακεδονίας.

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής σε μήνυμά του για τα πενήντα χρόνια της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών τόνιζε: «Είναι γνωστό ότι τον εθνικό χαρακτήρα ενός λαού, του οποιουδήποτε λαού, τον προσδιορίζουν η γλώσσα του, η θρησκεία του και ο πολιτισμός του. Είναι γνωστό επίσης ότι τα χαρακτηριστικά αυτά υπήρξαν κοινά μεταξύ των βορείων και νοτίων Ελλήνων όπως απέδειξαν κάτω από τη σκιά του Ολύμπου οι ανασκαφές του Δίου και της Βεργίνας».

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, με την πολύχρονη και πολύπλευρη συμβολή της στην ιστορική έρευνα, δικαιούται να είναι υπερήφανη τόσο για την ανάδειξή της σε ένα από τα λαμπρότερα επιστημονικά κέντρα της χώρας όσο και για την ανεκτίμητη εθνική προσφορά της. Σήμερα, στα ογδοηκοστά της γενέθλια, οφείλουμε όλες και όλοι να αποτίσουμε φόρο τιμής στους πρωτεργάτες και οραματιστές επικεφαλής της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, με πρώτο μεταξύ ίσων τον επί τριάντα χρόνια Πρόεδρό της Κωνσταντίνο Βαβούσκο και πιο πρόσφατα τον Νίκο Μέρτζο. Αλλά και στους εκατοντάδες ανώνυμους εταίρους που εργάστηκαν με ζήλο και ανιδιοτέλεια για την ευόδωση των στόχων της Εταιρείας.

Κυρίες και Κύριοι,

Η σημερινή μας πανηγυρική συνάντηση γίνεται την επαύριο του εορτασμού της ιεράς μνήμης του Πολιούχου μας μάρτυρα Αγίου Δημητρίου. Λίγες ημέρες μετά την Διεθνή Έκθεση, η πόλη μας, η Θεσσαλονίκη, γιορτάζει όπως ορίζει η μακραίωνη παράδοσή της.

Σε κείμενο του 12^{ου} αιώνα (Τιμαρίων), βρίσκουμε μια διαφωτιστική περιγραφή της εορτής των Δημητρίων: «Εορτή δε ην τα Δημήτρια ώσπερ εν Αθήνησι Παναθήναια και Μιλησίοις τα Πανιώνια, γίνεται δε και παρά Μακεδόσι μέγιστη των πανηγύρεων. Συρρέει γαρ επ' αυτήν ου μόνον αυτόχθων όχλος και ιθαγενής, αλλά πάντοθεν και παντοίως, Ελλήνων των απανταχού, Μυσών (Βουλγάρων/Σλάβων) των παροικούντων, γένη παντοδαπά Ίστρου μέχρι και Σκυθικής (Κουμάνων, Ούζων, Πετσενέγγων, Ούγγρων), Καμπανών, Ιταλών, Ιβήρων, Λυσιτανών και Κελτών (Λομβαρδών, Ιταλο-Νορμανδών, Καστιλιάνων, Αραγωνέζων και Πορτογάλων) και Κελτών των επέκεινα Άλπεων (Γάλλων) και συλλήβδην ειπείν, Ωκεανιοί θίνες (Ιρλανδοί, Ισλανδοί) ικέτας και θεωρούς επί τον μάρτυρα πεμππουσία, τοσούτον αυτώ της δόξης κατά την Ευρώπη περίεστιν».

Πρόκειται για μια, από τις πολλές, ιστορική πηγή που μας βοηθά να κατανοήσουμε το γιατί η Θεσσαλονίκη, η κατά την διαπρεπή Βυζαντινολόγο, Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ, «βαθύτατα κοσμοπολίτικη και ευρωπαϊκή» ήταν πάντα φορέας πολιτιστικών ρευμάτων που ζωογόνησαν τη Δύση και την Ανατολή «κάθε φορά που η μακραίωνη ιστορία της Μακεδονίας έθεσε την περιοχή αυτή ορόσημο πολιτισμού, δηλαδή σχεδόν πάντοτε».

Η 26^η και η 28^η Οκτωβρίου σηματοδοτούν δύο εμβληματικά ορόσημα του εθνικού μας βίου, της νεότερης ιστορίας μας.

Στις 26 Οκτωβρίου του 1912, στην κορυφαία στιγμή της εθνικής εξόρμησης του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, ο Ελληνικός Στρατός εισήλθε θριαμβευτής στην Θεσσαλονίκη, απελευθερώνοντας την πόλη από τον οθωμανικό ζυγό. Άνοιξε έτσι ο δρόμος για την ενσωμάτωση της Μακεδονίας στον ιστορικά φυσικό της χώρο, στον Εθνικό κορμό.

Στις 28 Οκτωβρίου του 1940, η μικρή Ελλάδα όρθωσε το ανάστημά της στις ασυγκρίτως υπέρτερες δυνάμεις του ολοκληρωτισμού και της βίας. Απάντησε «ΟΧΙ» στις αξιώσεις του εισβολέα που η αλαζονεία της δύναμης τον έσπρωξε σ' ένα μέγα ιστορικό λάθος: Ο Ελύτης το περιγράφει γλαφυρά «Εκείνοι που πράξαν το κακό, τους πήρε μαύρο σύννεφο... Παππού δεν είχαν από δρυ και από οργισμένο άνεμο, στο καραούλι δεκαοχτώ μερόνυχτα.... Δεν είχαν πίσω τους αυτοί θείο μπουρλοτιέρη, πατέρα

γεμιτζή...». Υποτίμησαν οι εισβολείς μια αυτονόητη ιστορική αλήθεια: Ότι για μας τους Έλληνες η προάσπιση της ελευθερίας μας συνιστά μακραίωνη παράδοση και εθνική κληρονομιά. Που μας υπαγορεύει να ορίζουμε διαχρονικά ως «έναν» και «άριστο» τον Ομηρικό οϊωνό του «αμύνεσθαι περί πάτρης». Πέρα και πάνω από συσχετισμούς δυνάμεων. Απλά και μόνο από ισχυρή αίσθηση καθήκοντος απέναντι στην Πατρίδα.

Η σχέση του Έθνους μας με την Ιστορία του είναι βιωματική. Μας υπαγορεύει να μελετάμε και να εμβαθύνουμε στα διδάγματά της. Γιατί η μελέτη, η γνώση, η κατανόηση της Ιστορίας είναι τα ισχυρότερα εργαλεία που διαθέτουμε, για να αποφεύγουμε την επανάληψη όσων στο παρελθόν μας δίχασαν. Όσων λαθών και παραλείψεων οδήγησαν σε εθνικές ήττες και πολλές φορές σε τραγωδίες. Και οι εμπειρίες, τα βιώματα, οι επιτυχίες των γενεών που έζησαν πριν από εμάς να λειτουργούν ως ασφαλείς οδοδείκτες προς το μέλλον. Ισχυρά θεμέλια, πάνω στα οποία προσθέτουμε το δικό μας αποτύπωμα.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι εμείς οι Έλληνες είμαστε τυχεροί σε ό,τι αφορά τόσο το μέγεθος όσο και την ανεκτίμητη σημασία της ιστορικής και πολιτιστικής παρακαταθήκης, της οποίας είμαστε οι προνομιακοί διαχειριστές και συνεχιστές. Αλλά και διότι ποτέ δεν χρειάστηκε, ποτέ δεν καταδεχτήκαμε – όπως έκαναν και κάνουν άλλοι– να διαστρεβλώσουμε την ιστορική αλήθεια, να οικειοποιηθούμε ή να σφετερισθούμε στοιχεία ταυτότητας άλλων. Γιατί πάντα θεωρούσαμε την ιστορική αλήθεια, την αναζήτηση και την ανάδειξή της ως πολύτιμη διδαχή και συνακόλουθα ως προϋπόθεση προόδου.

Αυτή η μεγάλη τύχη, αυτή η ανεκτίμητη κληρονομιά, συνεπάγεται βεβαίως και μια βαρύτατη ευθύνη: Τη διαφύλαξη, αλλά και τη συνέχιση, την προσθήκη νέων κρίκων στην αλυσίδα των αξιών και των νοημάτων που μας συνέχουν ως έθνος και ως κοινωνία. Και σ' αυτό το υψηλό καθήκον οφείλουμε να ανταποκρινόμαστε με αυτοπεποίθηση και περηφάνια.

Κυρίες και Κύριοι,

Στα χρόνια που έρχονται, θα βρεθούμε αντιμέτωποι με μεγάλες προκλήσεις. Προκλήσεις που, ας μην έχουμε αυταπάτες, θα απαιτήσουν συγκροτημένες πολιτικές, αποφασιστικότητα και τόλμη. Θα χρειαστεί να πάρουμε δύσκολες αποφάσεις και να τις εφαρμόσουμε με συνέπεια και πειθαρχία.

Ζούμε σε ένα κόσμο πολύ λιγότερο προβλέψιμο σε σχέση ακόμα και με το πρόσφατο παρελθόν. Από τον διπολισμό του Ψυχρού Πολέμου και αργότερα την ηγεμονία της μοναδικής Υπερδύναμης, έχουμε περάσει σε φάση αυξανόμενης αβεβαιότητας. Αβεβαιότητα που επιτείνεται από τη συχνά απρόβλεπτη συμπεριφορά των ΗΠΑ που εγείρει ερωτηματικά συνέπειας και αξιοπιστίας. Αποτυπώνεται άλλωστε αυτή σε μείζονα θέματα: από τη λεγόμενη Αραβική Άνοιξη και τις αντιφάσεις της υπερδύναμης στο ζήτημα της Συρίας έως την ανακόλουθη συμπεριφορά της έναντι της Τουρκίας. Ανταγωνισμοί, περιφερειακές συγκρούσεις, εμπορικοί πόλεμοι και συχνές μεταβολές δυνάμεων, συμπεριφορών και ευθυγραμμίσεων καθιστούν τη διεθνή σκηνή πολύ πιο ασταθή από οποιαδήποτε άλλη φάση μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η πραγματικότητα αυτή αποτυπώνεται με ιδιαίτερη ενάργεια στην ευρύτερη γειτονιά μας,

τον χώρο δηλαδή της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης, της Ανατολικής Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής.

Επιβαρυντικός παράγοντας στο σκηνικό αυτό είναι η μέχρι στιγμής διστακτικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναλάβει τον ρόλο που της αναλογεί ως ισχυρός παίκτης του διεθνούς συστήματος. Η σημερινή Ευρώπη εμφανίζεται εσωστρεφής, δυσκίνητη, αδύναμη να πάρει κρίσιμες αποφάσεις και πρωτοβουλίες.

Κραυγαλέο παράδειγμα, όχι το μόνο, αλλά πάντως πολύ επίκαιρο, είναι η διαπιστωμένη αδυναμία της Ένωσης να διαμορφώσει καθαρή και αποτελεσματική πολιτική στο προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα. Θέμα πράγματι δύσκολο, αλλά από την άλλη μεγάλο και επείγον. Θέμα που είναι, όμως, γνωστό εδώ και χρόνια και όλοι γνωρίζουμε ότι θα ενταθεί στο μέλλον. Γιατί, ασχέτως πολέμων ή άλλων κρίσεων που κατά καιρούς το οξύνουν, η πραγματικότητα είναι ότι οι μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών προς την Ευρώπη είναι δεδομένες και θα αυξάνουν. Και η αντιμετώπιση του προβλήματος με όρους ανθρωπιστικούς, αλληλεγγύης και οικονομικής στήριξης είναι πράγματι επιβεβλημένη, αλλά ανεπαρκής. Γιατί εκ των πραγμάτων και εκ των αριθμών τίθενται και θα τεθούν επιτακτικότερα ζητήματα κοινωνικής συνοχής και ειρήνης, πολιτικής ομαλότητας και ηρεμίας, ακόμα και ζητήματα ευρωπαϊκής ταυτότητας και τρόπου ζωής.

Κι αν το θέμα αυτό είναι σοβαρό για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, για τη χώρα μας μπορεί να εξελιχθεί σε μείζον με άγνωστες σήμερα προεκτάσεις. Η γεωγραφική μας θέση, σε συνδυασμό με την αβελτηρία των εταίρων μας, το καθιστούν ακόμα πιο σύνθετο. Αν, μάλιστα, συνυπολογιστούν οι δυσμενείς προβλέψεις για τις δημογραφικές προοπτικές στη χώρα μας, αν, όπως τεκμηριώνουν όλες οι έρευνες, είμαστε μία χώρα της οποίας ο πληθυσμός και μειώνεται και γηράσκει με εντεινόμενους ρυθμούς, και, ταυτόχρονα, αν δεν ανασχέσουμε τη φυγή νέων κυρίως Ελλήνων στο εξωτερικό, λόγω της οικονομικής κρίσης, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι μπορεί να βρισκόμαστε, στο όχι μακρινό μέλλον, ενώπιον εθνικής κρίσης. Πιστεύω ότι ο Πρωθυπουργός και η νέα κυβέρνηση έχουν πλήρη επίγνωση των διαστάσεων του προβλήματος και, όπως ήδη φάνηκε, τη βούληση να κινηθούν γρήγορα και αποτελεσματικά.

Και ο περίγυρός μας, όμως, δεν είναι λιγότερο συννεφιασμένος. Τα Δυτικά Βαλκάνια, 20 χρόνια μετά τον τελευταίο πόλεμο στην περιοχή, δυστυχώς παραμένουν μία μαύρη τρύπα στον ευρωπαϊκό χάρτη. Ναι μεν δεν υπάρχουν αιματηρές συγκρούσεις αυτή τη στιγμή, αλλά η κατάσταση δεν έχει βελτιωθεί ουσιαστικά και απομένουν πολλά να γίνουν. Ιδιαίτερα οι περιπτώσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, του Κοσσυφοπεδίου, αλλά και της Αλβανίας, παρουσιάζουν στασιμότητα ή καιπισωγυρίσματα.

Για τη Συμφωνία των Πρεσπών, θα πω το εξής: το κεκτημένο που πετύχαμε στο Βουκουρέστι, τον Απρίλιο του 2008, με πολύ κόπο και κόστος, δεν αξιοποιήθηκε όπως θα έπρεπε. Έπρεπε και μπορούσαμε να απαιτήσουμε και να επιτύχουμε πολύ περισσότερα. Οι πρόσφατες εξελίξεις επιβεβαίωσαν ότι άλλοι επείγονταν για την ένταξή τους στο NATO και την ΕΕ και αυτοί είχαν ακόμα να αποδείξουν πολλά. Εξάλλου, όπως φάνηκε, τα ζητήματά τους είναι περισσότερα από τα ζητήματα με την Ελλάδα. Και, επίσης, οι εξελίξεις κατέδειξαν, με τον πιο προφανή τρόπο, τις μεγάλες αδυναμίες αυτής της συμφωνίας. Θα σας πω, όμως, και κάτι άλλο: πάγια θέση της Ελλάδας είναι ότι οι χώρες που φιλοδοξούν – αργά ή γρήγορα – να γίνουν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλουν να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν πλήρως Ευρωπαϊκή συμπεριφορά,

Ευρωπαϊκές αρχές και αξίες. Η εναρμόνιση με αυτές δεν είναι μια αυτοματοποιημένη διαδικασία. Πρέπει να είναι πλήρης και ουσιαστική. Και δεν μπορεί να είναι συγκυριακή. Δεν μπορεί να υπόσχεσαι Ευρωπαϊκή συμπεριφορά μόνο υπό το δέλεαρ της ένταξης στην ΕΕ και στην οποιαδήποτε καθυστέρηση να επαπειλούνται υπαναχωρήσεις. Αυτό θα προκαλούσε πρόσθετες ανησυχίες για το μέλλον. Δεν θα πρέπει κανείς να θεωρεί ότι, υπογράφοντας τη Συμφωνία των Πρεσπών, παίρνει αυτομάτως εισιτήριο για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και αυτή είναι μια καλή ευκαιρία να το συνειδητοποιήσουν όλοι αυτό.

Το ίδιο ισχύει και για τη γείτονα Αλβανία και ειδικότερα για τα ζητήματα που αφορούν την προστασία και τα δικαιώματα της ελληνικής εθνικής μειονότητας. Χωρίς την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών προτύπων στο ζήτημα αυτό και χωρίς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της, η Αλβανία δεν μπορεί να περιμένει ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής της πορείας.

Με την Τουρκία, οι σχέσεις μας διαχρονικά δοκιμάζονται από τις αυθαίρετες διεκδικήσεις της. Η αντιμετώπισή τους απαιτεί σοβαρότητα, μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και πρωτοβουλίες σε όλα τα μέτωπα. Η Ελλάδα έχει επιλέξει, ως κύριο όπλο της απέναντι στις διεκδικήσεις αυτές, το Διεθνές Δίκαιο. Πρέπει ταυτόχρονα να εργαζόμαστε αδιάλειπτα για την ανάδειξη του προβλήματος ως Ευρω-τουρκικού, και όχι αμειγώς ελληνο-τουρκικού. Και ακόμα να οικοδομούμε ισχυρές συμμαχίες, στη βάση διμερών ή πολυμερών συμφωνιών, που αναβαθμίζουν τη θέση μας στην περιοχή.

Σήμερα, ωστόσο, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια απροκάλυπτη κλιμάκωση εκ μέρους της Τουρκίας, από τον Έβρο μέχρι την Κύπρο. Κλιμάκωση που είναι σχεδιασμένη και συστηματική. Γνωρίζουμε πια που αποσκοπούν οι στρατηγικές κινήσεις της Άγκυρας. Η εμπειρία του παρελθόντος έχει δείξει ότι η Ελλάδα δεν πρέπει να συρθεί ούτε να παρασυρθεί από τις μεθοδεύσεις της Τουρκίας και δεν πρέπει να επιτρέψει τη δημιουργία τετελεσμένων σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων της. Πρέπει να βρίσκεται σε διαρκή εγρήγορση και ετοιμότητα. Γιατί, ας μην γελιόμαστε, η υπεράσπιση των κυριαρχικών δικαιωμάτων και των εθνικών συμφερόντων μας θα βασιστεί στις δικές μας δυνάμεις. Στην εμπέδωση αρραγούς εθνικού μετώπου και στη διασφάλιση της αποτρεπτικής ισχύος των ενόπλων μας δυνάμεων.

Θέλουμε μεν καλές σχέσεις με όλους τους γείτονές μας. Πιστεύουμε στο διάλογο. Με όλους θέλουμε να συνεργαστούμε. Αλλά δεν μας πτοούν απειλές και εκβιασμοί. Γιατί, όπως ήδη ελέγχθη αναφορικά με την αυριανή Επέτειο του Όχι, η Ελλάδα απορρίπτει την επικράτηση της ισχύος έναντι του δικαίου. Γι αυτό και συστάσεις και προτροπές που μας καλούν τάχα να «λογικευτούμε και να τα βρούμε», πολύ δε περισσότερο πιέσεις φίλων, συμμάχων ή εταίρων, δεν γίνονται δεκτές, αν προσκρούουν στο εθνικό συμφέρον. Χρέος δικό μας είναι να υπερασπιζόμαστε τα δίκαια και τα συμφέροντα της Ελλάδας. Στη Θράκη, στο Αιγαίο, στην Κύπρο μετριέται η αντοχή του Ελληνισμού. Και πρέπει να πείθει άπαντες ότι αυτή η αντοχή είναι μεγάλη, αποφασισμένη και αμετακίνητη.

Πέρα από αυτά, η Τουρκία οφείλει να τιμήσει τη Συμφωνία της με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα. Οι όποιες κωλυσιεργίες, υπεκφυγές και προσπάθειες περαιτέρω εκμετάλλευσης της κατάστασης εκ μέρους της

θα πρέπει να αναγνωριστούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς την κατεύθυνση του επανακαθορισμού της στάσης της απέναντι στην Τουρκία.

Κυρίες και Κύριοι,

Μιλάμε πολύ τον τελευταίο καιρό για τη στρατηγική σημασία της χώρας μας στην Ανατολική Μεσόγειο. Εγώ θα ήθελα σήμερα να επισημάνω τη στρατηγική σημασία της Μακεδονίας και της Βορείου Ελλάδας κατ' επέκταση.

Θα ακουστεί κοινότοπο, αλλά η αλήθεια είναι ότι η Μακεδονία βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι υψίστης σημασίας γεωπολιτικά, μεταξύ των χωρών των Βαλκανίων, του Εύξεινου Πόντου και της Μέσης Ανατολής. Ενεργειακά, εμπορικά, τουριστικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, η θέση της την καθιστά ιδανικό κόμβο, σημείο διέλευσης και πύλη πρόσβασης στην περιοχή. Αυτό όμως προϋποθέτει ριζική αναβάθμιση του συστήματος υποδομών που θα περιλαμβάνει τη βελτίωση του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, την ενίσχυση της δυναμικότητας των λιμανιών και αεροδρομίων, τις ενεργειακές διαδρομές. Οι επιλογές που κάνουμε και θα κάνουμε για την αξιοποίηση των τεράστιων αυτών δυνατοτήτων θα αποδειχθούν κρίσιμης σημασίας για το μέλλον.

Το λιμάνι της Θεσσαλονίκης έχει εξαιρετικά πλεονεκτική γεωγραφική θέση. Θέση που αξιοποιήθηκε ήδη από την αρχαιότητα, μετά την ίδρυσή του από τον Κάσσανδρο. Στη διασταύρωση δικτύων μεταφοράς μεταξύ Ανατολής και Δύσης, Βορρά και Νότου, έχει ήδη μεγάλες δυνατότητες και μπορεί να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο ως πύλη εισόδου στη Βαλκανική και στην ευρύτερη Νοτιο-Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη. Το κάναμε στον Πειραιά, μπορεί να γίνει και για τη Θεσσαλονίκη.

Τα λιμάνια Καβάλας και Αλεξανδρούπολης έχουν να παίξουν το δικό τους καίριο ρόλο να παίξουν στην περιοχή. Ήδη οι πρόσφατες εξελίξεις ανέδειξαν το στρατηγικό ρόλο του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης. Αλλά δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι βασικό κομμάτι του στρατηγικού αυτού ρόλου αποτελούν τα ενεργειακά σχέδια για την περιοχή. Δεν θα πρέπει να μείνει αναξιοποίητη η γεινίαση του λιμανιού με το Διαδριατικό Αγωγό Φυσικού Αερίου (TAP) και με την όδευση του κάθετου συνδετηρίου αγωγού Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB). Ούτε, φυσικά, τα σχέδια για την κατασκευή πλωτού σταθμού αεριοποίησης και εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στη Βαλκανική, μέσω Αλεξανδρούπολης.

Δεν θα αναφερθώ εδώ στη σημασία που θα είχαν για την περιοχή ο αγωγός πετρελαίου Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης και η όδευση του αγωγού φυσικού αερίου South-Stream μέσω Ελλάδας. Ούτε στους λόγους που οδήγησαν στο ναυάγιο αυτών των συμφωνιών. Είναι άλλωστε γνωστοί. Θα πω μόνο ότι χαίρομαι που βρισκόμαστε στην ολοκλήρωση σχεδόν του αγωγού TAP που θα διασχίζει όλη τη Βόρεια Ελλάδα, ένα έργο που είχαμε δρομολογήσει εδώ και πάνω από 10 χρόνια. Και χαίρομαι που βρισκόμαστε κοντά στην έναρξη υλοποίησης του ελληνο-βουλγαρικού αγωγού, την πρώτη συμφωνία για τον οποίο είχαμε υπογράψει το 2009. Οι δύο αυτοί αγωγοί, μαζί με την κατασκευή του πλωτού σταθμού αεριοποίησης LNG στην Αλεξανδρούπολη τοποθετούν τη Βόρεια Ελλάδα στον ενεργειακό χάρτη της περιοχής.

Η Μακεδονία, όμως, μπορεί και πρέπει να αποτελέσει επίσης εκπαιδευτικό και πολιτιστικό φάρο στην περιοχή. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας, το πρώτο ελληνικό δημόσιο αγγλόφωνο Πανεπιστήμιο της χώρας που ιδρύσαμε το 2005, λειτουργούσε μέχρι πρότινος πολύ ικανοποιητικά και με διαρκώς βελτιούμενη απόδοση. Η πρόσφατη συγχώνευσή του με ΤΕΙ της Βόρειας Ελλάδας οδηγεί σε μεγάλες δυσλειτουργίες και, το κυριότερο όλων, ακυρώνει την αρχική του αποστολή. Ελπίζω και εύχομαι η νέα ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας να επαναφέρει το Διεθνές Πανεπιστήμιο στη σωστή τροχιά του.

Μία σύντομη αναφορά στους αρχαιολογικούς θησαυρούς της Βόρειας Ελλάδας: Βεργίνα, Δίον, Αιανή, Πέλλα, Μαρώνεια, Αμφίπολη και τόσα άλλα συνθέτουν έναν ανεκτίμητο εθνικό πλούτο. Η διαρκής προσπάθεια ανάδειξής του έχει εξέχουσα σημασία για προφανείς εθνικούς λόγους, αλλά και για την προβολή και τουριστική αναβάθμιση της περιοχής και της χώρας.

Ξεχωριστή μέριμνα θα πρέπει να υπάρξει για έναν ακόμη μοναδικό θησαυρό της Μακεδονίας, το Άγιο Όρος. Για την προβολή του ως πνευματικού φάρου της Ορθοδοξίας και ανεκτίμητου μνημείου του Βυζαντινού Πολιτισμού.

Τέλος, δύο λέξεις για το υπό κατασκευή Μουσείο Ολοκαυτώματος. Είναι ένας εμβληματικός χώρος μνήμης, στοχασμού και διδασχής. Ένα έργο που αναδεικνύει τη Θεσσαλονίκη ως μητρόπολη ανοιχτή στο σύγχρονο κόσμο, που σέβεται και τιμά την ιστορία της.

Κυρίες και Κύριοι,

Ως μέλη και φίλοι της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών γνωρίζετε ότι ως έθνος επιτύχαμε μεγάλα και σπουδαία, όποτε δράσαμε με ενότητα και ομοψυχία. Στην πρόσφατη Ιστορία μας, οι δύο σταθμοί που εορτάζουμε εχθές και αύριο, την απελευθέρωση της πόλης μας το 1912 και το ΟΧΙ του '40, αποδεικνύουν με τρόπο απόλυτο την αλήθεια αυτή.

Δεν πρέπει βεβαίως να ξεχνούμε και μια άλλη ζοφερή πραγματικότητα. Ότι, λίγα χρόνια μετά από το καθένα από τα δύο αυτά ορόσημα, βρεθήκαμε στη δίνη μεγάλων εθνικών συμφορών, της Μικρασιατικής Καταστροφής και του Εμφυλίου, αντίστοιχα με δραματικό κάθε φορά κόστος. Κι αυτό γιατί υποκύψαμε στον πειρασμό της διχόνοιας και του διχασμού.

Εύχομαι και ελπίζω ότι, στα χρόνια που έρχονται, στην εποχή των νέων μεγάλων προκλήσεων, θα έχουμε όλες και όλοι την σωφροσύνη να πορευτούμε τον δρόμο της αρετής.